

ХТО НЕ СПИТЬ УЗИМКУ

Тиждень 15 “Де раки зимують?”, уроки 71-72

Обладнання і матеріали: підручник “Українська мова та читання” (автор Г. Остапенко), с. 104–105; роздруковки “[Скоромовка](#)”, “[Будиночки крота](#)”, “[Частини тексту](#)”, “[Фразеологізм](#)”, “[Оповідка про хлопчиків](#)”, “[Що означають фразеологізми](#)”; аудіозапис п’єси Миколи Римського-Корсакова “[Політ Джмеля](#)” (опера “Казка про царя Салтана”).

Слова на дошці: бджола, рак, кріт.

УВЕДЕННЯ В ТЕМУ

1. Бесіда “Слухаю і уявляю: музика, що дзижчить”

Сьогодні ми почнемо урок з музики. Прослухайте п’єсу Миколи Римського-Корсакова “[Політ Джмеля](#)” з опери “Казка про царя Салтана”, уявіть, про що розповідає композитор.

Запитання до дітей

- Які картини постали у вашій уяві?
- Як би ви назвали цей твір?
- Які музичні інструменти виконують музику? (*Скрипки, флейти, кларнет.*)

Ви прослухали п’єсу “Політ джмеля” з опери «Казка про царя Салтана». Цей твір досить складний, адже виконується в надзвичайно швидкому темпі. Микола Римський-Корсаков дуже любив природу, і, вслухаючись у її звуки, умів майстерно передати їх за допомогою нот. Саме так композитор “підслухав” і голос джмеля. Голос якої комахи нагадує дзижчання джмеля? Так, бджілки. Тож пропоную запросити на наш урок бджолу.)

Вчитель записує на дошці слово **бджола**.

Запитання до дітей

- Скільки складів у цьому слові?
- Як його можна перенести?
- Запишіть це слово у множині.
- До якої частини мови воно належить? На яке запитання відповідає?
- Це власна назва чи загальна?

2. Наступний учасник нашого уроку заховався у скоромовці.

Кожен учень отримує скоромовку (див. роздруровку “[Скоромовка](#)”). Упродовж 5 хвилин діти вправляються у читанні. Перевірка може бути такою:

- читання групою у заданому вчителем темпі (який з кожним наступним разом має пришвидшуватись);
- читання поодиночі;
- читання у швидкому темпі по рядку (хлопці — дівчата).

Учитель пише на дошці слово **рак**. Його граматичний розбір здійснюють за аналогією з розбором слова “бджола”.

3. Вправа “Дресирований кріт” (див. роздруківку “[Будиночки крота](#)”)

А це хто до нас завітав? Кріт. Та не звичайний, а дресирований — він слухається навіть поруку очей. Хочете перевірити?

Завдання для дітей

- Спробуймо рухами очей “попересувати” крота з одного будиночка до іншого. Отже, почали: вгору, вправо, вгору, вліво, вліво, вниз. Де, в якому будиночку опинився наш кріт?
- Заплющмо очі й подумки ходімо слідом за кротом. (Учитель визначає напрямок, діти мають із заплющеними очима рухатися і наприкінці сказати, де знаходиться кріт. Педагог пропонує різні маршрути.)

На дошці з’являється слово **кріт**. Обговорення граматичної будови цього слова здійснюється за схемою до слова “бджола”.

РОБОТА З ТЕКСТОМ

1. Діти читають пізнавальний текст “Хто не спить узимку” (завдання 1, с. 104 підручника) самостійно — мовчки або пошепки.

2. Обговорення вправ 2, 3 (див. с. 105 підручника).

Щоб дітям було легше виділити у тексті частини, запропонуйте їм заповнити таблицю (див. роздруківку “[Частини тексту](#)”).

РОБОТА З МОВНОЮ ТЕМОЮ

1. Виконання вправи 5 (див. с. 105 підручника).

2. Читання правила на с. 105 підручника. З’ясовуємо, чи є в дітей запитання, чи хоче хтось уточнити інформацію.

3. Виконання вправи 6 (див. с. 105 підручника).

Варто об’єднати учнів класу в 6 підгруп. Учитель роздає групам фразеологізми на картках (див. роздруківку “[Фразеологізм](#)”), або діти тягнуть жереб, і кожна група готує міні-інсценівку.

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Прочитати оповідку про хлопчаків (див. роздруківку “[Оповідка про хлопчиків](#)”) і виписати з неї всі фразеологізми. Придумати для оповідки назву.

2. Дібрати з поданих відповідні пояснення фразеологізмів (див. роздруківку “[Що означають фразеологізми](#)”). Придумати власну оповідку із висловом, який сподобався найбільше.

ВАРІАНТИ ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ

1. Виконати завдання “[Тренажер з правопису](#)” у робочому зошиті (частина 1, с. 51).

2. Виконати завдання 4 на с. 105 підручника.

*Урок підготувала й провела **Ольга Коваленко**, школа "Соняшник", м. Київ*